

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 530/2011-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 3. júla 2012 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta o prijatej sťažnosti Ing. T. H., B., zastúpeného advokátkou JUDr. H. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/03 v období po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 118/06-49 z 11. júla 2006 takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. T. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/03 v čase po vydaní nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 118/06 z 11. júla 2006 p o r u š e n é n e b o l o .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 530/2011-12 z 23. novembra 2011 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Ing. T. H., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/03 v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 118/06-49 z 11. júla 2006.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/03 koná okresný súd od 16. apríla 2003 o žalobe sťažovateľa o určenie neplatnosti výpovede z pracovného pomeru a o náhrade mzdy z tohto neplatného skončenia pracovného pomeru. V danej veci aj napriek sťažnosti sťažovateľa na prietahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu, ako aj napriek skutočnosti, že ústavný súd už v minulosti v náleze č. k. I. ÚS 118/06-49 z 11. júla 2006 konštatoval prietahy v predmetnom konaní, okresný súd stále koná s neodôvodnenými prietahmi, v dôsledku čoho sa predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa a oddŕaľuje sa právoplatné skončenie sporu.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

„Okresný súd Bratislava III od začiatku konania, i po vydaní Nálezu Ústavného súdu SR č I. ÚS 118/06-49 zo dňa 11. 7. 2006, koná vo veci neefektívne a zdĺhavo...“

Keďže ide o pracovnoprávny spor týkajúci sa činnosti, ktorá je zdrojom obživy sťažovateľa, porušovateľ... mal pri svojom postupe zohľadňovať už ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj Ústavného súdu SR, a vo veci konať s osobitnou rýchlosťou.

Porušovatelia 1/... svojím nekonaním prispeli k zhoršeniu životnej situácie sťažovateľa, jeho zdravotného stavu zníženiu jeho dôstojnosti, občianskej cti v zamestnaní a rodinnom živote. Sťažovateľ žije takmer osem rokov v stave právnej neistoty, bez meritórneho rozhodnutia. Prípád protiprávnej výpovede zo zamestnania je citlivou a výsostne privátnou záležitosťou. V dôsledku straty zamestnania, bol sťažovateľ zaevidovaný na úrade práce, a hoci sa enormne pokúšal nájsť si nové pracovné miesto, o pracovnú silu v preddôchodkovom veku nejavil nikto záujem. Aby mal sťažovateľ aspoň minimálny príjem, bol nútený odísť do predčasného dôchodku. Prieťahy v súdnom konaní mali a majú preto výrazný negatívny dopad životnú situáciu sťažovateľa. ...

Ak by Okresný súd Bratislava III... v predmetnom konaní rozhodli bez zbytočných prieťahov o neplatnosti výpovede a následne aj o náhrade mzdy, sťažovateľ sa mohol vrátiť sa do zamestnania, pracovný pomer by pokračoval. Sťažovateľ mal nádej na návrat do života, ktorý viedol predtým. Avšak prieťahy v konaní Okresného súdu Bratislava III..., ktoré podľa nášho názoru možno kvalifikovať ako zbytočné, mu tento návrat znemožnili. Sťažovateľ sa riadne zúčastňoval všetkých pojednávaní, plnil pokyny súdov a počas konania predložil množstvo dôkazných prostriedkov a dokladov.

Odo dňa 11. 7. 2006, kedy rozhodol Ústavný súd SR o porušení práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sťažovateľ podal niekoľko sťažností na Okresný súd Bratislava III..., i na Ministerstvo spravodlivosti SR, upozorňujúc na prieťahy v súdnom konaní vo veci č. k. 20 Cpr/18/2003 (9Co46/2011). Napriek maximálnemu úsiliu sťažovateľa sa súdne konanie dodnes neskončilo. Sťažnosti boli s jednou výnimkou vybavené ako neopodstatnené a nedôvodné.“

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Okresný súd Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/2003 porušil základné právo Ing. T. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. ...

Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/2003 prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

Ing. T. H. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 660 €, ktoré mu je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. ...

Ing. T. H. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 277,08 €, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť na účet advokátky JUDr. H. K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: za okresný súd jeho predseda listom sp. zn. Spr. 3989/2011 z 12. januára 2012 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu listom zo 6. februára 2012.

2.1 Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení okrem stručného prehľadu procesných úkonov okresného súdu v predmetnej veci uviedol:

„Vo vzťahu ku konaniu na Okresnom súde Bratislava III konštatujem, že po vydaní nálezu Ústavného súdu SR I. ÚS 118/06 Okresný súd Bratislava III konal v primeraných lehotách. Vo veci bol vydaný rozsudok vo vzťahu k odporcovi v 2.rade, ktorý nadobudol právoplatnosť a následne bol vydaný i rozsudok vo vzťahu k odporcovi v 1. rade.

K časovému úseku od 28. 11. 2007 do 05. 02. 2010, kedy bol spis na odvolacom Krajskom súde Bratislava sa nevyjadrujem. ...

Súhlasím s tým, aby súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa vo svojom vyjadrení okrem iného uviedla:

„... Okresný súd Bratislava III v o svojom Vyjadrení k sťažnosti... skonštatoval, že podľa jeho názoru súd konal v primeraných lehotách. ...

Podľa nášho názoru postup Okresného súdu Bratislava III v konaní č. 20 Cpr 18/2003 nebol ani po vydaní nálezu Ústavného súdu I. ÚS 118/06-49 zo dňa 11. 7. 2006 dostatočne efektívny. Časové úseky medzi jednotlivými úkonmi súdu považujeme za neprimerane dlhé a procesnú činnosť Okresného súdu Bratislava III za neefektívnu a nezodpovedajúcu garanciam demokratického a právneho štátu.

Okresného súdu Bratislava III svojou nečinnosťou prispel k stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ nachádza už takmer 9 rokov. Zdôrazňujeme, že ide o pracovnoprávny spor, týkajúci sa činnosti, ktorá je zdrojom obživy sťažovateľa. Bolo povinnosťou súdu rozhodnúť vo veci s osobitnou rýchlosťou. ...

Súhlasíme s tým, aby súd upustil do ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Zo sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 20 Cpr 18/03 v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 118/06-49 z 11. júla 2006:

- 23. august 2006 – okresný súd vyzval žalovaného v 1. rade, aby zaplatil súdny poplatok za vzájomný návrh, ktorý podal 11. júla 2005,
- 12. september 2006 – žalovaný v 1. rade zaplatil súdny poplatok za vzájomný návrh,
- 25. október 2006 – okresný súd uznesením uložil žalovanému v 1. rade, aby odstránil nedostatky svojho odvolania, ktoré 28. februára 2005 podal proti uzneseniu z 25. januára 2005, ktorým bola žalovanému v 1. rade uložená poriadková pokuta,
- 20. november 2006 – okresný súd nariadil pojednávanie na 26. január 2007,

- 4. december 2006 – právny zástupca žalovaného v 1. rade upresnil, proti ktorému uzneseniu smerovalo jeho odvolanie podané 28. februára 2005,
- 7. december 2006 – príslušné oddelenie PZ oznámilo okresnému súdu, že sa nepodarilo doručiť predvolanie na pojednávanie pre svedka (M. K.), ktorý bol na označenej adrese neznámy,
- 26. január 2007 – okresný súd po vypočutí sťažovateľa a právneho zástupcu žalovaného v 2. rade, ako aj po vypočutí svedka (M. K.) vyhlásil vo veci čiastočný rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľa proti žalovanému v 2. rade zamietol, pričom na prerokovanie žaloby sťažovateľa proti žalovanému v 1. rade nariadil pojednávanie na 30. marec 2007,
- 28. február 2007 – okresný súd z dôvodu neprítomnosti zákonnej sudkyne zmenil nariadený termín pojednávania z 30. marca 2007 na 18. apríl 2007,
- 2. apríl 2007 – sťažovateľ sa odvolal proti čiastočnému rozsudku okresného súdu, a to proti výroku, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť trovy konania žalovanému v 2. rade,
- 18. apríl 2007 – pojednávanie bolo po oboznámení vykonaného dokazovania odročené na 25. máj 2007 s tým, že okresný súd bude od neprítomného žalovaného v 1. rade žiadať predloženie listinných dôkazov,
- 19. apríl 2007 – okresný súd vyzval žalovaného v 1. rade na predloženie listinných dôkazov v zmysle záverov z pojednávania a súčasne vyzval na predloženie dôkazu aj odborový zväz žalovaného v 1. rade,
- 2. máj 2007 – žalovaný v 1. rade zaslal požadované listinné dôkazy,
- 3. máj 2007 – odborový zväz žalovaného v 1. rade oznámil okresnému súdu požadované informácie,
- 7. máj 2007 – sťažovateľ oznámil údaje dvoch svedkov, ktorých žiadal vypočuť na pojednávaní,
- 25. máj 2007 – okresný súd po vypočutí účastníkov konania a svedkov uznesením pripustil zmenu vzájomného návrhu žalovaného v 1. rade, súčasne vyhlásil dokazovanie za skončené a na účely vyhlásenia rozsudku odročil pojednávanie na 30. máj 2007,
- 30. máj 2007 – okresný súd vyhlásil rozsudok, ktorým zastavil konanie v časti nároku na zaplatenie náhrady mzdy za obdobie od 22. apríla 2003 do 7. januára 2004, súčasne žalobu sťažovateľa vo zvyšku zamietol a zamietol aj vzájomný návrh žalovaného v 1. rade,

- 21. jún 2007 – zákonná sudkyňa žiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku, ktorá jej bola predĺžená do 13. júla 2007,
- 13. júl 2007 – predseda okresného súdu na opakovanú žiadosť zákonnej sudkyne predĺžil lehotu na vyhotovenie rozsudku do 8. augusta 2007,
- 8. august 2007 – predseda okresného súdu na opakovanú žiadosť zákonnej sudkyne predĺžil lehotu na vyhotovenie rozsudku do 15. augusta 2007,
- 28. september 2007 – sťažovateľ sa odvolal proti rozsudku okresného súdu, a to vo výrokoch, ktorými okresný súd jeho žalobu zamietol, nepriznal mu právo na náhradu trov a uložil mu povinnosť zaplatiť trovy štátu,
- 1. október 2007 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či sa v čase od 30. augusta 2007 do 12. septembra 2007 zdržiaval v mieste svojho bydliska a ak nie, aby o tom predložil doklad,
- 18. október 2007 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu,
- 19. október 2007 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby zaplatil súdny poplatok za odvolanie a aby oznámil, či súhlasí s prerokovaním odvolania bez nariadenia pojednávania, a právneho zástupcu žalovaného v 1. rade vyzval, aby sa vyjadril k odvolaniu sťažovateľa,
- 2. november 2007 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu,
- 6. november 2007 – sťažovateľ sa odvolal proti uzneseniu, ktorým mu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za odvolanie proti rozsudku,
- 28. november 2007 – spis bol predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na konanie o odvolaní sťažovateľa z 2. apríla 2007,
- 25. september 2009 – krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 485/07 prvý čiastočný rozsudok okresného súdu z 26. januára 2007 zmenil vo výroku o povinnosti sťažovateľa zaplatiť trovy konania žalovanému v 2. rade, súčasne krajský súd uznesením sp. zn. 3 Co 487/07 potvrdil uznesenie okresného súdu z 19. októbra 2007 o povinnosti sťažovateľa zaplatiť súdny poplatok za odvolanie,
- 29. október 2009 – krajský súd rozsudkom sp. zn. 3 Co 486/07 zmenil rozsudok okresného súdu z 30. mája 2007 tak, že vyslovil, že výpoveď daná sťažovateľovi bola neplatná, a v časti s tým súvisiacich mzdových nárokov krajský súd vrátil vec na ďalšie konanie okresnému súdu,
- 5. február 2010 – spis bol vrátený okresnému súdu,

- 30. marec 2010 – okresný súd vyzval Sociálnu poisťovňu, aby oznámila, či a kde bol sťažovateľ zamestnaný v čase od 1. januára 2003 do „vtedajšej“ súčasnosti,
- 12. apríl 2010 – Sociálna poisťovňa reagovala na výzvu okresného súdu,
- 17. máj 2010 – sťažovateľ predložil listinné dôkazy,
- 19. august 2010 – okresný súd nariadil pojednávanie na 30. september 2010,
- 27. august 2010 – okresný súd vyzval žalovaného v 1. rade na oznámenie potrebných skutočností,
- 9. september 2010 – žalovaný v 1. rade reagoval na výzvu okresného súdu,
- 14. september 2010 – právny zástupca žalovaného v 1. rade žiadal o preročenie pojednávania z dôvodu jeho pobytu v zahraničí,
- 16. september 2010 – sťažovateľ predložil ďalšie listinné dôkazy o svojom zárobku,
- 27. september 2010 – stavebné bytové družstvo oznámilo, že sťažovateľ vykonával funkciu zástupcu vlastníkov bytov,
- 30. september 2010 – z dôvodu neprítomnosti žalovaného v 1. rade bolo pojednávanie odročené na 28. október 2010,
- 28. október 2010 – po vypočutí účastníkov konania bolo pojednávanie na účely vyhlásenia rozsudku odročené na 16. november 2010,
- 2. november 2010 – sťažovateľ oznámil okresnému súdu potrebné údaje,
- 16. november 2010 – okresný súd na pojednávaní vyhlásil rozsudok, ktorým uložil žalovanému v 1. rade zaplatiť sťažovateľovi náhradu mzdy,
- 26. november 2010 – žalovaný v 1. rade sa odvolal proti rozsudku okresného súdu,
- 29. november 2010 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k odvolaniu žalovaného v 1. rade,
- 10. január 2011 – sťažovateľ sa vyjadril k odvolaniu žalovaného v 1. rade,
- 17. január 2011 – okresný súd vyzval žalovaného v 1. rade, aby zaplatil súdny poplatok za odvolanie,
- 1. február 2011 – žalovaný v 1. rade zaplatil súdny poplatok za odvolanie,
- 4. február 2011 – spis bol predložený krajskému súdu,
- 2. jún 2011 – krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 46/2011 z dôvodu nepreskúmateľnosti zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie,
- 13. júl 2011 – spis bol vrátený okresnému súdu,

- 7. december 2011 – okresný súd vyzval sťažovateľa, aby upresnil svoje finančné nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru,
- 13. december 2011 – okresný súd vyzval príslušný úrad práce, Sociálnu poisťovňu, ako aj Miestny úrad B., aby oznámili údaje o príjmoch sťažovateľa,
- 29. december 2011 – Sociálna poisťovňa reagovala na výzvu okresného súdu,
- 5. január 2012 – sťažovateľ reagoval na výzvu okresného súdu,
- 10. január 2012 – úrad práce reagoval na výzvu okresného súdu,
- 16. január 2012 – Miestny úrad B. reagoval na výzvu okresného súdu,
- 6. marec 2012 – okresný súd vydal rozhodnutie,
- 22. marec 2012 – okresný súd vyhlásil vo veci rozsudok, ktorým zaviazal žalovaného, aby sťažovateľovi zaplatil časť ním uplatneného nároku, a vo zvyšku žalobný návrh zamietol,
- 24. máj 2012 – okresný súd z dôvodu podania odvolaní oboma sporovými stranami postúpil spis krajskému súdu, ktorý vo veci koná pod sp. zn. 9 Copr 2/2012, pričom vo veci dosiaľ nebolo rozhodnuté.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či v období po vydaní nálezu ústavného súdu č. k. I. ÚS 118/06-49 z 11. júla 2006 došlo postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Cpr 18/03 o žalobe o neplatné skončenie pracovného pomeru a náhradu mzdy z neplatného skončenia pracovného pomeru k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z prehľadu procesných úkonov ústavný súd v postupe okresného súdu v skúmanom období nezistil žiadne významnejšie obdobie nečinnosti, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle požiadavky čl. 48 ods. 2 ústavy. Najdlhšie obdobie nečinnosti v trvaní viac ako 4 mesiace ústavný súd zistil v čase od 13. júla 2011, keď bol spis z krajského súdu vrátený späť okresnému súdu, do 7. decembra 2011, keď okresný súd vyzval sťažovateľa, aby špecifikoval svoje finančné nároky z neplatného skončenia pracovného pomeru. Obdobie viac ako 4 mesiacov však z ústavného hľadiska nevykazuje intenzitu porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy.

V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v skúmanom období ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že dobu, resp. obdobie, počas ktorého sa spis nachádzal na krajskom súde z titulu konania o odvolaní (od 28. novembra 2007 – do 5. februára 2010, od 4. februára 2011 – do 13. júla 2011), nemožno pripočítať na ťarchu okresného súdu, ktorý v tomto čase objektívne nemohol ovplyvniť priebeh ani plynulosť skúmaného konania.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Keďže rozhodnutie o prikázaní okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, ako aj rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd sa vzhľadom na svoje rozhodnutie o nezistení porušenia sťažovateľom označeného základného práva už uvedenými nárokmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012